

HİJYEN ŞARTLARININ GELİŞTİRİLMESİ VE ENFEKSİYON ÖNLEME

TANIMLAR

Kuruluş:	Millî Eğitim Bakanlığına bağılı resmi ve özel okul ve kurumlar
Hijyen:	Sağılıın korunması ve hastalıkların yayılmasını önlemeye yönelik uygulama ve şartlar
Sanitasyon:	Sağılıklı bir yaşam için temizlikle ilgili alınan önlemlerin tümü
Vektör:	Bir hastalık etkenini kaynağından alarak kendisi zarar görmeden bir başkaya taşıyan organizma
Zoonotik:	Hayvanlardan insanlara geçen ve insanlardan omurgalı hayvanlara geçen enfeksiyon hastalıkları
Dezenfeksiyon:	Cansız cisimler üzerinde bulunan ve insanlarda hastalık yapan mikroorganizmaların çoğunlukla kimyasal yöntemler veya sıcaklık etkisi ile ortamdan uzaklaştırılması
Dezenfektan:	Dezenfeksiyon işleminde kullanılan maddeler
Antisepsi:	Canlı dokular üzerinde hastalık yapan mikroorganizmaların kimyasallar ile ortamdan uzaklaştırılması

Antiseptik: Antisepsi için kullanılan kimyasal maddeler

Kontamine: Bulaşmış, kirlenmiş

CAS: Kimyasal bileşikleri tanımlamak için kullanılan sayı

Biyosidal: İçerdikleri aktif maddeler sayesinde zararlı olarak kabul edilen mikroorganizmalar ve kemirgenler üzerinde kimyasal ve biyolojik etki gösteren maddeler

BBÖ: Bulaş bazlı önlemler

COVID 19: COV:Corona Virus, I:Infectious(Enfeksiyon),D: Disease (Hastalık) birleşerek COVID olmuştur. Bu hastalık ilk kez 2019 Aralık ayında tespit edildiği için sonuna 19

FFP: getirilmiştir. Filtering facepiece

KKD: Kişisel koruyucu donanım

SEKÖ: Standart enfeksiyon kontrol önlemleri

E1 Hijyeni: Ellerin su ve sabunla yıkanması ya da ellerin alkol bazlı antiseptik ile ovalanması

2.1. Salgın Türleri

- a) Sporadi:** Bir enfeksiyon hastalığının değişik bölgelerde tek tük olgular halinde görülmesi (Kuduz)
- b) Endemi:** Bir enfeksiyon hastalığının belirli bir ülke ya da bölgede iklim ve coğrafi koşullara bağlı olarak devamlı görülmesi (Sıtma, Şark çıbanı)
- c) Epidemi:** Sporadik ya da endemik olarak bulunan bir hastalığın, uygun koşullarda hızla yayılarak salgın biçimine dönüşmesi (Bağırsak hastalığı, Grip, Tifo)
- d) Pandemi:** Bir enfeksiyon hastalığının hızla yayılarak ülke ya da kıtalar arasında salgın yapması (Kuş gribi, SARS, HIV/AIDS, COVID-19)

2.2. Enfeksiyon Hastalıklarının Bulaşma Yoluna Göre

Sınıflandırılması

- a) Solunum yolu:** Birçok etken konağa solunum yolu ile girer.
Bu yolla giriş hasta veya taşıyıcılarla direkt te-

2.2. Enfeksiyon Hastalıklarının Bulaşma Yoluna Göre Sınıflandırılması

a) Solunum yolu: Birçok etken konağa solunum yolu ile girer.

Bu yolla giriş hasta veya taşıyıcılarla direkt temas veya enfekte damlacıkların solunan havaya karışması sonucu oluşabilir. Enfekte damlacıkların havaya karışması ise öksürme, hapşırma veya konuşma sırasında meydana gelebilir. Ayrıca hasta kişinin solunum yolundan girecek kontamine olmuş tozlar, vb. solunması aracılığıyla da bulaşma olabilir. Enfekte damlacıklarla bulaşan enfeksiyonlar üst ve alt solunum yolları hastalıklarıdır. Bunlar arasında en önemlileri pnömoni, bronkopnömoni, kızamık, kızamıkçık, boğmaca, grip, tüberküloz, streptokoksik enfeksiyonlar, solunum yolu şarbonu ve vebasası, difteri, çiçek, su çiçeği, kabakulak ve menenjitir.

b) Sindirim yolu: Enfeksiyon etkenlerinin yeni konağa sindirim yoluyla girişleri besinler, içecekler (su, süt vb.), kontamine eller, tırnaklar aracılığı ile olur. Çiğ yenilen yapraklı sebzeler, su ve içeceklerle bulaşan hastalıklar; tifo, paratifo, kolera, basilli dizanteri, enterovirus enfeksiyonları, poliomyelit, enfeksiyöz hepatit, amebiazis, helmint enfeksiyonları ve gıda zehirlenmeleri, süt, et, balık vb. ürünler ile bulaşan hastalıklar ise; tüberküloz (bovin tipi), şarbon, şap hastalığı, brusellozis, kist hidatik, tenyazis, salmonella gibi gıda zehirlenmeleridir.

c) Temas yoluyla bulaşma: Bazı enfeksiyon etkenleri de temas yolu ile yeni konağa ulaşır. Direkt temas sonucu deri ve vücudun çeşitli bölgelerindeki mukozalar yoluyla patojen etkenler vücuda girer. Genellikle sağlam deriden birçok etken giremez; derideki travmalar, yaralanmalar, temizlik kurallarına uymama etkenlerin girişini kolaylaştırır. Uyuz, kuduz, şarbon, lupus vulgaris ve mantar hastalıkları bu gruptaki hastalıklardandır.

d) Vektörler (Aracı) yoluyla bulaşma: Bazı enfeksiyon etkenleri konakçılara aracılarla girer. Vektörle bulaşma mekanik veya biyolojik olabilir. Biyolojik vektörlerden bazıları pireler, keneler, bitlerdir. Mekanik vektörlere ise örnek olarak enjektörler, iğneler, cerrahi aletler, serum, plazma gibi maddeler verilebilir.

Standart Enfeksiyon Kontrol Önlemleri (SEKÖ)

- A) El hijyeni uygulamalarının yaygınlaştırılması
- B) Kuruluş içinde hijyen ve sanitasyon kaynaklı salgın hastalık için alınmış genel tedbirlere uygun hareket edilmesi,
- C) Fiziki mesafenin korunması,
- D) Uygun kişisel koruyucu donanımın kullanılması (maske takılması vb.)
- E) Uygun temizlik ve dezenfeksiyon işlemlerinin sağlanması,
- F) Solunum hijyeni ve öksürük/hapşırık adabına uyulması

EL HIJYENI

- Hastalık yapan mikroorganizmalar kişiden kişiye en çok eller yolu ile bulaşmaktadır.
- Hijyenik el yıkamanın amacı, eller üzerinde bulunan geçici bakterilerin tamamını, kalıcı bakterilerin ise bir kısmını ellerden uzaklaştırmaktır.
- En iyi el yıkama işlemi bol suda ve sabunla, bilekleri de içine alacak şekilde avuç içi, parmak araları, parmak uçları ve özellikle tırnak dipleri iyice temizlenecek şekilde olmalıdır.

- Yıkama ve durulama sonrasında nemli kalmaması için temiz bir havlu ile kurulanmalıdır.
- **Ilık su ile eller önce ıslatılır**
- **3-5 ml antiseptik içeren veya içermeyen sıvı sabun alınır**
- **Her iki elin tüm yüzeyleri ve parmaklar yaklaşık 30 saniye ovulur**
- **Ilık su ile eller durulanır**
- **Kağıt havlu ile kurulanır**
- **Kullanılan havlu ile musluk kapatılır**
- **Kağıt havlu el değmeden pedallı çöp kutusuna atılır**

5 saniye

5 saniye

5 saniye

5 saniye

5 saniye

5 saniye

- Eldiven el hijyeni yerini almaz
- Eldiven giyilse bile çıkardıktan sonra el hijyeni sağlanmalıdır.

Eldiven Kullanımında Dikkat Edilmesi Gereken Durumlar

- O işlem için mutlaka gerekli ise
- Gerekli ise sadece o işlem için
- İşlemden hemen önce giyilmeli
- İşlem bittiği anda çıkarılmalı
- Aynı eldiven ile başka hiçbir yere dokunulmamalı
- Aynı hasta üzerinde farklı bölgelere işlem yapılırken ya da bir hastadan diğer hastaya geçilirken

KİŞİSEL HİJYEN

- **KİŞİSEL HİJYEN**: kişilerin kendi sağlığını korudukları ve devam ettirdikleri öz bakım uygulamalarıdır.
- Kişisel temizlik, sağlıkla yakından ilgilidir.
- Pek çok hastalık mikrobunun temiz olmayan kişilerde kolayca yerleştiği bilinmektedir.
- **Sağlığın korunması için düzenli bir şekilde saç, vücut, ağız ve dişlerimizin temizlenmesi ve giyeceklerin sık yıkanması gereklidir.**

- **VÜCUT TEMİZLİĞİ YAPILMALIDIR**
- **SIK SIK DUŞ ALINMALI BANYO YAPILMALIDIR**
- **İÇ ÇAMAŞIRLAR SIKLIKLA DEĞİTİRİLMELİDİR**
- **TIRNAKLAR UZATILMAMALI, MUNTAZAM BİR ŞEKİLDE KESİLMELİDİR**
- **KOYU RENK OJE KULLANILMAMALIDIR**
- **AĞIZ VE DİŞ BAKIMI DÜZENLİ YAPILMALI AĞIZ İÇERİSİNDE VE DIŞINDA ÇIKAN YARALAR TEDAVİ ETTİRİLMELİDİR.**

ÇÜRÜK VB. DİŞLER HOŞ OLMAYAN NEFES KOKUSUNU GİDERMEK İÇİN TEDAVİ ETTİRİLMELİDİR.

- DEODORANT KULLANILMALI AĞIR PARFÜMLERDEN KAÇINILMALIDIR
- EL BAKIMI YAPILMALIDIR.
- ÜNİFORMA TEMİZ VE ÜTÜLÜ OLMALIDIR.
- SÖKÜK, YIRTIK, SOLMUŞ, LEKELİ, DÜĞMESİZ VB. OLMAMALIDIR
- İSİM ARMALARI YAZILMIŞ OLMALIDIR.
- RAHAT ÇALIŞMA İMKANI VEREN ÜNİFORMA GİYİLMELİDİR.
- DAİMA YEDEK ÜNİFORMA BULUNDURULMALIDIR.

- AYAK BAKIMI VE TEMİZLİĞİNE ÖZEN GÖSTERİLMELİDİR
- EN AZ GÜNDE BİR KEZ YIKANMALIDIR.
- AYAKTA MANTAR AŞIRI TERLEME VE KOKU OLURSA MUTLAKA TEDAVİ ETTİRİLMELİDİR.
- ÇORAPLAR HERGÜN DEĞİŞTİRİLMELİDİR.
- UYGUN VE RAHAT BİR AYAKKABI GİYİLMELİDİR.
- TERLİKLER DÜZENLİ OLARAK TEMİZLENMELİ VE BOYANMALIDIR.
- YIRTIK VE SÖKÜK TERLİKLER KULLANILMAMALIDIR.
- SAÇLAR DÜZENLİ VE TEMİZ OLMALIDIR.

- MAKYAJ VE TAKILARA DİKKAT EDİLMELİDİR,
- MAKYAJ MALZEMELRİ AŞIRIYA KAÇMADAN KULLANILMALIDIR
- KÜNYE, YÜZÜK, HIZMA VB. ZİYNET EŞYALARI TAKILMAMALIDIR.
- VÜCUTTA AŞIRI TERLEME VAR İSE KÖTÜ KOKMAMAK İÇİN TERLEYEN KISIMLAR SABUNLU BEZ İLE SİLİNİP DURULANMALI VE KURULANMALIDIR.
- TERLEMİYİ AZALTAN KREM VE DEODORANTLAR KULLANILMALIDIR

- BAŐKALARINA AİT TOKA, TARAK VE FIRÇA KULLANILMAMALIDIR
- SAÇ KILLARININ DÖKÜLMEMESİ VE DAĐINIK GÖZÜKMEMESİ İÇİN SAÇLAR BONE İÇERSİNE ALINMALIDIR.

Kalabalık yerlerde mümkünse konuşmayalım

Öksürük/ hapşırık adabına uyalım

Bulaş Bazlı Önlemler (BBÖ)

SEKÖ, bulaşıcı bir ajanın çapraz bulaşmasını önlemek için tek başına yetersiz olduğunda Bulaş Bazlı Önlemler (BBÖ) uygulanır

- a)** Kişinin izole edilmesinin ve izole kalmasının sağlanması
- b)** Kişiye müdahale dahil, kontamine materyallerle iş ve işlem yapılırken uygun KKD kullanılması
- c)** Kontamine malzeme ve alanlar için uygun dezenfeksiyon işlemlerinin yapılması
- d)** El hijyeni sağlanması
- e)** Hastalık şüphesi veya tanı almış kişinin bulunduğu ortamın havalandırılmasının ve uygun şekilde temizlenmesinin sağlanması

KKD (Kişisel Koruyucu Donanım)

Kişisel Koruyucu Donanım, bir veya birden fazla sağlık ve güvenlik riskine karşı korunmak için kişilerce giyilmek, takılmak veya taşınmak amacıyla tasarlanmış herhangi bir cihaz, alet veya malzemedir. gibi koruyucu donanımlar kişisel koruyuculara örnektir

DOĐRU MASKE KULLANIMI

GİYERKEN

Ellerinizi su ve sabun ile 20 saniye boyunca iyice temizleyin.

Maskeyi takarken sadece lastiklerinden tutun.

Üst taraftaki metal şeridi burun köprüsünün üzerinde sabitleyin.

Ağız ve çeneyi tam kapatacak, hava geçişine izin vermeyecek şekilde maskeyi genişletin.

Maskeyi kullandığınız sürece dış yüzüne kesinlikle dokunmayın.

Maskeyi lastiklerinden
veya iplerinden tutarak
çıkarın ve çöpe atın.